

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
77 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2017

Системні ризики для України походять і ззовні (російська військова погроза), і зсередини. Небезпечні сепаратистські рухи, з однієї сторони, цілеспрямовано нав'язуванні зовнішнім агресором, а з другої – підживлювані глибоким не задоволенням населення бідністю, незахищеністю, корупцією і почуттям безперспективності, які створилися всіма урядами України. Системна корупція на фоні хаотичного державного управління призвела до тотальної недовіри населення до любої влади. З цієї причини ключовими факторами успіху реформ, а значить, зберігання цілісності країни є бездоганна репутація президента, уряду, депутатського корпусу їх ефективні, без зволікань дії щодо відродження економіки. Головними напрямками економічних реформ сьогодення повинні бути дві взаємопов'язані задачі – розблокувати джерела економічного зростання та розірвати порочний круг бідності основної маси населення. При цьому мова іде не стільки про бюджетні уливання, скільки про зміну правил з метою відновлення підприємницької енергії населення і інтересу закордонних інвесторів. Такий підхід лежав в основі пробудження економічної сили націй в Сінгапурі, Китаї, післявоєнної Німеччини, Туреччини та інших країн. Ключовими перешкодами для цього в Україні є: 1) неефективна інституціональна структура економіки – олігополістична будова ринку з непрозорими корупційними правилами, які блокують здорову цивілізовану конкуренцію, розвиток малого і середнього бізнесу, зростання середнього класу, розвиток інвестицій і інновацій; 2) низький платоспроможний попит на внутрішньому ринку на товари групи А і Б в результаті відсутності середнього класу і концентрації національного доходу в руках вузького кола великих власників; 3) неефективна кредитна політика банківської системи, як виражена у слабкому кредитування реального сектору» [4].

Узагальнюючи дійсне дослідження можна сформулювати наступні висновки: по-перше, українська національна економіка є активною складовою світової економіки і їй притаманні риси нового постіндустріального суспільства; по-друге, успішний розвиток національної економіки можливий за умови відновлення дієздатності держави, для чого необхідно змінити збанкрутілу неоліберальну модель розвитку економіки на соціально-орієнтовану модель з урахуванням власної ідентичності та суб'єктності господарської системи України, по-третє, ні галузева, ні технологічна структура національної економіки не відповідає вимогам постіндустріального суспільства до національних економік. В українській промисловості домінують третій і четвертий технологічні уклади. Їх частка становить 95 відсотків, а частка п'ятого і шостого технологічних укладів не перевищує 5 відсотків; по-четверте, АПК виступає локомотивом за фінансовими результатами діяльності галузей економіки, що пояснюється його сировинною спрямованістю, я якому технологічні переваги не мають вирішального значення внаслідок низького рівня переробки.

Література

1. Penty A. Post-industrialism. – London, – 1922. – P. 14.
2. Bell D. The Coming Post-industrial Society. – N.-Y., – 1973. – P. 294.
3. Унковская Т. Новая экономическая стратегия для Украины : Режим доступу. <http://gazeta.zn.ua/macrolevel/novaya>.
4. Унковская Т. Возрождение экономики Украины: промедление опасно. Режим доступу. <http://gazeta.zn.ua/macrolevel/vozhrozhdenie-ekonomiki-ukrainy-promedlenie-opasno.html>.

АНАЛІЗ МЕТОДІВ І МОДЕЛЕЙ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

**Гордієнко Л.Л., к.т.н., доц., Відоменко І.О., к.е.н., доц.
Одеська національна академія харчових технологій**

В умовах євроінтеграції України та загальних тенденцій глобалізації значно посилюється конкурентна боротьба. Вважається, що конкурентоспроможність підприємства

– це його внутрішня справа, проте, враховуючи, що більшість керівників підприємств не мають ні теоретичних знань, ні практичних навичок ведення конкурентної боротьби, українським науковцям необхідно підтримати їх прагнення досягти економічного успіху. Ця підтримка має здійснюватися через розробку дієвих методичних рекомендацій з оцінки конкурентоспроможності підприємств та шляхів її підвищення, які б враховували галузеві особливості ринку.

Проблемам діяльності підприємств в умовах конкурентної боротьби присвячені праці багатьох учених-економістів, проте автори не дійшли єдиної думки щодо універсальної методики визначення конкурентоспроможності підприємства. Визначення поняття «конкурентоспроможність» розкривається в працях таких зарубіжних дослідників: М. Портера, Т. Пітерса, Р. Уотермана, Ф. Котлера, Ж. Ламбена, Р. Фатхудинова, З. Шершньової та ін. Визначення конкурентоспроможності підприємств та організацій є предметом дослідження і вітчизняних авторів, таких як: В. Базилевич, Б. Буркинський, З. Варналій, С. Вігуржинська, В. Геєць, Я. Жаліло, В. Захарченко, Б. Кваснюк, А. Кредісов, В. Лисюк, А. Мазаракі, С. Реверчук, А. Філіпенко, А. Шегда, Д. Яцковий та ін. Не зменшуючи значення розглянутих робіт, слід відзначити, що багато теоретичних питань ще нерозв'язані, залишаються дискусійними, а в інших випадках і не поставлені.

Проаналізувавши опубліковані праці та існуючу практику ведення конкурентної боротьби, можна стверджувати, що в них недостатньо простежуються специфічні моменти проблеми оцінки на основі комплексного підходу до конкурентоспроможності підприємств різних галузей.

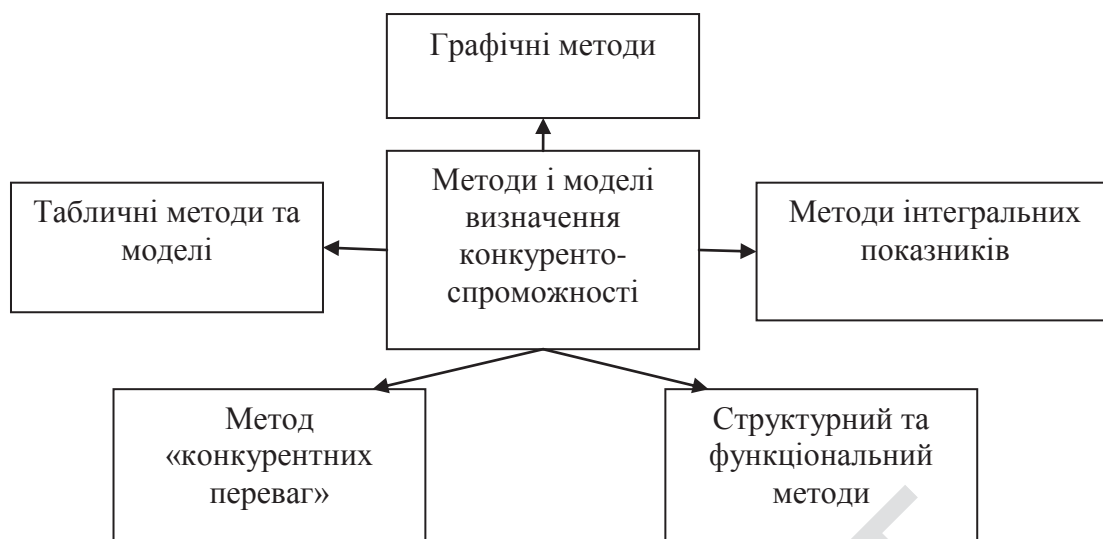
Низький рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств є однією із головних причин кризових явищ, які спостерігаються в українській економіці. Для ефективного управління конкурентоспроможністю підприємств необхідні дієві інструменти її оцінювання. При цьому варто враховувати, що через відмінні риси продукції різних галузей і специфіку попиту на неї не варто намагатися використовувати один метод для аналізу конкурентоспроможності.

Оцінка конкурентоспроможності підприємства представляє собою складне багатофакторне завдання, яке зводиться до інтерпретації та оцінки комплексу показників, що характеризують різні сторони діяльності підприємства, що формують його конкурентоспроможність [2, с. 94].

Існуючі методи оцінки конкурентоспроможності підприємства [1-3] можна класифікувати за різними ознаками. Велика кількість робіт з конкурентоспроможності призводить до збільшення кількості методів оцінки, однак кількість в даному випадку не переходить в якість. Тому в першу чергу, необхідно систематизувати ці методи та моделі, виділивши групи в залежності від підходів, які використовуються для визначення конкурентоспроможності та виду представлення результатів дослідження (рис. 1). Розглянемо кожен з груп окремо.

Графічні методи. До графічних методів відносяться методи, які передбачають представлення оцінки конкурентоспроможності за допомогою графічних моделей, як приклад, це – метод конкурентного профілю підприємства, багатокутник конкурентоспроможності, радар конкурентоспроможності, шестикутна піраміда конкурентоспроможності, тощо.

Метод інтегральної оцінки. Інтегральний показник рівня конкурентоспроможності підприємства повинен містити два елементи: критерій, що показує ступінь задоволення потреб споживача, і критерій ефективності виробництва. Існує величезна кількість підходів до його визначення. Конкурентна боротьба вимагає для своєї оцінки систему показників, що характеризують конкурентне положення підприємства на ринку, і ця система показників для кожної галузі є специфічною. До цієї ж групи відносять і бальну оцінку конкурентоспроможності, яка полягає у складанні відповідних таблиць, оцінці показників та їх порівняння із підприємствами-конкурентами.

Рис. 1 – Систематизація методів і моделей визначення конкурентоспроможності підприємств

Структурний та функціональний методи. Структурний підхід передбачає оцінку становища за рівнем монополізації галузі, тобто за концентрацією виробництва і капіталу, і бар'єрів для компаній, що входять на галузевий ринок. Функціональний підхід, згідно з ним, найбільш конкурентоспроможними є підприємства, де найкраще організовані виробництво та збут товару, ефективно управління фінансами. Прикладом використання функціонального підходу є методика консультаційної американської фірми «Дан енд Бредстріт».

Метод «конкурентних переваг» запропоновано М. Портером. Оцінка конкурентоспроможності підприємства являє собою порівняння його характеристик, властивостей чи марок товарів, що порівнюються з аналогічними показниками пріоритетних конкурентів (такими, які займають найкращі позиції на даному ринку) з метою визначення тих, які створюють переваги підприємства над конкурентами в будь-якій галузі діяльності.

Табличні, або матричні методи оцінювання конкурентоспроможності фірм, які ґрунтуються на розгляді процесів конкуренції в динаміці. Теоретичною базою цих методів є концепція життєвого циклу товару і технології. До матричних методів належать: SWOT аналіз, PEST-аналіз, матриця «Бостонської консалтингової групи», матриця McKinsey, тощо.

Питання оцінки конкурентоспроможності вимагають більш детального вивчення, оскільки невіршеними залишаються проблеми вибору набору чинників конкурентоспроможності підприємства, які найбільш важливі для тієї чи іншої галузі, а також подолання суб'єктивізму під час її оцінки.

Література

1. Оснач О.Ф., Промисловий маркетинг: Підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Оснач О.Ф., Пилипчук В.П., Коваленко Л.П. – К.: Центр учбової літератури, 2009.
2. Реутов В.Е. Управление конкурентоспособностью: [монография] / В.Е. Реутов, Н.З. Вельгош. – Симферополь: Таврия, 2005. – 200 с.
3. Яцковий Д.В. Сучасні методика оцінки конкурентоспроможності підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень, – 2013, вип. 4 (51), – С. 183-188.

ТРАНСФЕР ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРОПРОДОВОЛЬЧУ СФЕРУ УКРАЇНИ	
Мартинюк О.М.....	318
ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Дідух С.М.....	319
ОСНОВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	
Шешеловский.....	320
АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ФІРМИ	
Ліпова О.Л.....	321

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Басюркіна Н.Й.....	322
ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ ОСОБИСТОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ	
Свистун Т.В.....	324
ВІРТУАЛЬНИЙ СПОЖИВАЧ. ЛЮДИНА ЧИ МОДЕЛЬ?	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І., Шурко І.М.....	325
СУЧАСНИЙ РИНОК ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНІСТІ	
Крупіна С.В.....	326
СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	
Бровкіна Ю.О.....	328
ОСНОВНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОРОТКОСТРОКОВОГО ТА ДОВГОСТРОКОВОГО	
ПРОГНОЗУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ	
Шалений В.А.....	329
АНАЛІЗ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ	
Фомічова К.Б.....	331

СЕКЦІЯ «ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ»

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В КОМПАНІЇ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ	
Євтушевська О.О.....	333
ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ	
Іванченкова Л.В.....	335
СУЧАСНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ	
Купріна Н.М.....	336
ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ	
Скляр Л.Б.....	338
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	
Тарасова О.В.....	340
АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ	
В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Ступницька Т.М.....	342
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ	
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	
Ткачук Г.О.....	344

СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ І ЛОГІСТИКА»

СТРАТЕГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Агеєва І.М.....	346
ПОСТІНДУСТРІАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО ТА Україна: ТЕОРІЯ ТА РЕАЛІЇ	
Савенко І.І.....	348
АНАЛІЗ МЕТОДІВ І МОДЕЛЕЙ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
ПІДПРИЄМСТВ	
Гордієнко Л.Л., Відоменко І.О.....	350
АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІХ ФОРМ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ	
Седікова І.О.....	353
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНИХ	
ПІДПРИЄМСТВ	
Каламан О.Б.....	354

Наукове видання

Збірник тез доповідей 77 наукової конференції викладачів академії
18 – 21 квітня 2017 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 25.04.2017 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор